

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان پذیرش نهایی: ۱۴۰۰/۰۳/۱۵

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

جهانی شدن و تحول در آموزش و پرورش با تاکید بر برنامه درسی دوره ابتدایی

فاطمه فلاحی^۱، خدیجه شیروانی شاه عنایتی^۲، مرضیه نصیری^۳، فاطمه آلونیان^۴

۱- کارشناسی ارشد فیزیک کاربردی دانشگاه علوم تحقیقات تهران

۲- کارشناسی علوم اجتماعی پژوهش دانشگاه پیام نور

۳- کارشناسی معارف اسلامی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کازرون

۴- کارشناسی دبیری ریاضی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

f.falahi11@gmail.com

چکیده

در این عصر جهانی شدن و رقابت، مربیان، محققان و کارفرمایان نگران برنامه درسی مؤسسات آموزشی هستند تا دانش آموزان را برای اشتغال خارج از مرزهای خود آماده کنند. از آنجایی که جهانی شدن بر شیوه های آموزشی و برنامه درسی در سراسر جهان تأثیر می گذارد، کارکنان، مانند محصولات، توسط صنعت آموزشی در یک بازار کار پیچیده و رقابتی شکل می گیرند. بنابراین، سازندگان برنامه درسی باید از آماده سازی افراد مجهز به مهارت های قرن ۲۱ اطمینان حاصل کنند. در مطالعه حاضر چندین روند مهم در سراسر جهان که بر آموزش و برنامه درسی مدارس ابتدایی تأثیر می گذارند مورد بررسی قرار می گیرند. جهانی شدن، تغییر به یک جامعه دانش، توسعه آن و پست مدرنیسم، این نیروها با یکدیگر بیان می شوند و منجر به تغییر جهت گیری و طراحی برنامه درسی مدرسه می شوند. برنامه درسی شامل تمام تجربیاتی که یک یادگیرنده تحت هدایت مدرسه به دست می آورد. عواملی در عصر جدید بر روند برنامه درسی تأثیر می گذارند و این تأثیرات دچار تغییراتی در عرصه برنامه درسی شده است. جهانی شدن عواقب ناخواسته و غیر منتظره ای را برای آموزش و برنامه درسی به وجود آورده است. در عصر جهانی، جوانان معمولاً در مدرسه سنتی بی علاقه هستند. آموزش جهانی به عنوان یک عنصر جدایی ناپذیر آموزش عمومی مخصوصاً دوره ابتدایی است. معلمان قادر به ادغام حوزه های مختلف آموزش جهانی با برنامه های درسی رسمی و غیررسمی هستند. یکی از نشانه های برجسته جهانی شدن معاصر، رونق فناوری و اطلاع رسانی است. با توجه اهمیت موضوع هدف از پژوهش حاضر نگاهی بر پیرامون جهانی شدن و تأثیر آن بر برنامه درسی دوره ابتدایی است. روش مطالعه در پژوهش حاضر به صورت کتابخانه ای بوده است. برای این منظور از مطالب تحقیقات و مقاله های چاپ شده در این زمینه استفاده شده است.

کلمات کلیدی: برنامه درسی، جهانی شدن، آموزش و پرورش، دانش آموزان، تحولات جهانی.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مقدمه

جهانی شدن، تغییر به یک جامعه دانش، توسعه آن و پست مدرنیسم، این نیروها با یکدیگر بیان می شوند و منجر به تغییر جهت گیری و طراحی برنامه درسی مدرسه می شوند. تعریف برنامه درسی مشکل ساز است زیرا "تعاریف از نظر فلسفی یا سیاسی خنثی نیستند." مردم یا ملل غالباً هنگام تعریف برنامه درسی، موضع سیاسی یا اخلاقی خاصی را اتخاذ می کنند. تایلر برنامه درسی را به عنوان تمام یادگیری دانش آموزان برنامه ریزی شده و کارگردانی مدرسه برای دستیابی به اهداف آموزشی خود تعریف می کند. برخی ادعا می کنند که این محتوا یا اهداف دوره های مدرسه است که باید برای عموم روشن شود. برخی دیگر ادعا می کنند که این مجموعه برنامه ریزی آموزشی است که به عنوان راهنمایی برای آموزه های معلمان خدمت می کند. هنوز دیگران استدلال می کنند که تمام تجربیات یادگیری واقعی دانش آموزان می تواند به عنوان برنامه درسی ادعا شود.

برای تسهیل درک فراگیران از مفهوم برنامه درسی چهار توصیف از آن به عمل می آید که عبارتند از:

الف) برنامه درسی به عنوان محتوا یا موضوع (ب) برنامه درسی به عنوان برنامه ای از فعالیت های برنامه ریزی شده (پ) برنامه درسی به عنوان اهداف یا نتایج یادگیری در نظر گرفته شده (ت) درسی به عنوان تجربه (شعبانی، ۱۳۹۳).

در دهه های اخیر، جهانی شدن به یک پدیده در سراسر جهان تبدیل شده است اما هنوز در مورد تعریف آن به اجماع نرسیده است. برخی جهانی شدن را به عنوان یک ساختار ایدئولوژیک چند جانبه توصیف می کنند (Zajda, 2005) در واقع، این یک مفهوم پیچیده و چند بعدی است که در معرض تفسیرهای متنوع قرار می گیرد. از طریق جهانی شدن، دولتی بودن، شیوه های تجارت و شیوه های ارتباطات بین فردی تعریف شده است. نظرات در مورد تأثیر جهانی شدن بر جهان متنوع بوده است، برخی مثبت هستند، برخی منفی هستند. اما بدون شک این برنامه درسی و آموزش در مدارس را تحت تأثیر قرار داده است.

جهانی شدن عواقب ناخواسته و غیر منتظره ای را برای آموزش و برنامه درسی به وجود آورده است. (Henry et al, 2001). بسیار ضروری است که تلاشهای آموزشی را بر جنبه های مهم این زندگی پیچیده و بر آن جنبه هایی که امروز از اهمیت برخوردار هستند، متمرکز شوند. تا وقت دانش آموزان را در یادگیری چیزهایی که پنجاه سال پیش مهم بودند هدر نرود. تغییرات در دنیای امروزه آنقدر سریع و آنقدر تعیین کننده است که امکان باقی ماندن مدارس مانند آنها یا به سادگی برای معرفی چند تنظیم سطحی امکان پذیر نخواهد بود. در واقع، اگر مدارس کاملاً سریع و کاملاً اساسی تغییر نکنند، احتمالاً آنها توسط سایر مؤسسات پاسخگوتر جایگزین می شوند.

برای بهبود اوضاع، بسیاری از مربیان خواستار پذیرش مجدد یادگیری و تدریس در مدارس هستند. مربیان این عقیده مشترک را دارند که برنامه درسی و آموزش مدرسه باید متناسب با نیازهای جوانان در این دوره جهانی و دیجیتال به روز شود. آموزش جهانی، تأثیر برای تقویت دیدگاه جهانی و تحقق به هم پیوسته مردم، با توجه به زمینه تغییر در ساختار اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جهان، یک ضرورت است.

آموزش جهانی رویکردی برای یادگیری است که از مرزهای ملی فراتر می رود و شامل اتصال سیستم های فرهنگی، زیست محیطی، اقتصادی، سیاسی و فناوری است. این دیدگاه باعث حساسیت چند فرهنگی و آگاهی جهانی می شود که جوانان را قادر می سازد تا مسئولیت ها و فرصت های خود را در دنیای امروز به وضوح بشناسند. این دیدگاه بر وابستگی متقابل، تنوع،

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

همدلی ، وفاداری های متعدد ، همکاری ، حقوق بشر ، مشارکت ، تغییر و مدیریت درگیری تأکید دارد) Mansilla and Gardner, 2007).

برنامه درسی مدرسه باید شامل آگاهی زیست محیطی و اقتصادی باشد. زیرا آموزش آینده باید اصلاح شود، نسل بعدی باید آموزش داده شود تا بسیار سواد ، انعطاف پذیر شود و به توانایی های تیراندازی و حل مسئله مجهز شود تا به آنها در زنده ماندن در عصر جهانی کمک کند.

جهانی شدن تغییرات قابل توجهی در مکانیسم های سیاست گذاری در یک جامعه ایجاد کرده است. از آنجا که اطلاعات و دانش شروع به فراتر از مرزها می کند و در دسترس همه قرار می گیرد ، جامعه جهانی به طور طبیعی شروع به حرکت به سمت دموکراتیزاسیون توسعه سیاسی و آموزشی خود می کند. کنترل و مالکیت سیاست گذاری در آموزش و پرورش اکنون متعلق به همه افراد جامعه است. از این رو ، دولت مرکزی دیگر نباید قدرت و کنترل مطلق بر مدارس را حفظ کند بلکه باید قدرت تصمیم گیری برای آموزش و برنامه درسی را با پرسنل مدرسه به اشتراک بگذارد. این منجر به عدم تمرکز سیاست های آموزشی و برنامه درسی از آژانس مرکزی به مدارس می شود (Wiles and bondi, 2011).

یکی از نشانه های برجسته جهانی شدن معاصر ، رونق فناوری و اطلاع رسانی است. بسیاری این سن را "دوران دیجیتال" می نامند. برخی از افراد ادعا می کنند که جهانی شدن اساساً نتیجه ای است که از آن استفاده می کند ، یا نمونه آن ، توسعه سریع آن است. از طریق آموزش به کمک رایانه و اینترنت ، کیفیت آموزش نیز می تواند با هزینه کمتری گسترش یابد و بهبود یابد. تقریباً فوراً دانش را ارائه می دهد و آن را در دسترس همه قرار می دهد. از این رو ، افراد بدون دسترسی به رایانه و بدون مهارت فناوری اطلاعات به طور فزاینده و راحت تر از جامعه دانش مبتنی بر حاشیه نشین می شوند .

برنامه درسی

کلمه "برنامه درسی" از یک کلمه لاتین برای "مسابقه" سرچشمه می گیرد . بسیاری از افراد معنای تحت اللفظی کلمه را می گیرند و برنامه درسی را "زمین نسبتاً استاندارد تحت پوشش دانش آموزان در مسابقه خود به سمت خط پایان می دانند. بسیاری مفهوم سازی برنامه درسی را با اصطلاح "تصویر" به تصویر می کشد. صرف نظر از اینکه کدام روش برای توصیف برنامه درسی ("تعریف" یا "تصویر") را ترجیح می دهند ، هیچ پاسخ ساده ای به این سؤال وجود ندارد ، "برنامه درسی چیست؟" پوزنر ادعا می کند که تعریف برنامه درسی مشکل ساز است زیرا "تعاریف از نظر فلسفی یا سیاسی خنثی نیستند." مردم یا ملل غالباً هنگام تعریف برنامه درسی ، موضع سیاسی یا اخلاقی خاصی را اتخاذ می کنند (Posner, 1995). در دایره المعارف بین المللی برنامه درسی لیستی از تعاریف نقل شده را برای نشان داده شده، تنوع معنای آن ارائه می دهد ، که درک آن بسیار دشوار است:

الف) دنباله ای از تجربیات بالقوه در مدرسه به منظور نظم و انضباط کودکان و نوجوانان در روشهای گروهی تفکر و بازیگری تنظیم شده است. این مجموعه از تجربیات به عنوان برنامه درسی گفته می شود.

ب) تمام تجربیاتی که یک یادگیرنده تحت هدایت مدرسه دارد

پ) یک برنامه کلی از مطالب یا مطالب خاص آموزش که مدرسه باید از طریق واجد شرایط بودن وی برای فارغ التحصیلی یا صدور گواهینامه یا ورود به یک زمینه حرفه ای یا حرفه ای ، دانش آموز را به دانش آموز ارائه دهد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

ت) برنامه درسی این زندگی و برنامه مدرسه است. یک شرکت در زندگی هدایت شده؛ برنامه درسی به جریان فعالیتهای پویا تبدیل می شود که زندگی مردم و بزرگان آنها را تشکیل می دهد.

ث) طرحی برای یادگیری

ج) تجارب یادگیری برنامه ریزی شده و هدایت شده و نتایج یادگیری در نظر گرفته شده، که از طریق بازسازی منظم دانش و تجربه، تحت نظارت مدرسه، برای رشد مداوم و اراده یادگیرنده در صلاحیت شخصی و اجتماعی تدوین شده است

یک لیست ساده تر از برنامه درسی ارائه شده است که عبارت است از؛

الف) برنامه درسی آن چیزی است که در مدرسه تدریس می شود.

ب) برنامه درسی مجموعه ای از موضوعات است.

پ) برنامه درسی محتوا است.

ت) برنامه درسی مجموعه ای از مواد است.

ث) برنامه درسی مجموعه ای از اهداف عملکرد است.

ج) برنامه درسی آن چیزی است که هم در داخل و هم در خارج از مدرسه آموزش داده می شود و توسط مدرسه کارگردانی می شود.

چ) برنامه درسی آن چیزی است که یک فرد یادگیرنده در نتیجه مدرسه تجربه می کند.

ح) برنامه درسی هر چیزی است که توسط پرسنل مدرسه برنامه ریزی شده است (Marsh, 1997).

برای تسهیل درک فراگیران از مفهوم برنامه درسی چهار توصیف از آن به عمل می آید که عبارتند از:

الف) برنامه درسی به عنوان محتوا یا موضوع (ب) برنامه درسی به عنوان برنامه ای از فعالیت های برنامه ریزی شده (پ) برنامه درسی به عنوان اهداف یا نتایج یادگیری در نظر گرفته شده (ت) درسی به عنوان تجربه.

جهانی شدن به عنوان یک نیروی پیشرو در تغییر

در دهه های اخیر، جهانی شدن به یک پدیده در سراسر جهان تبدیل شده است اما هنوز در مورد تعریف آن به متخصصان اجماع نرسیده اند. برخی جهانی شدن را به عنوان یک ساختار ایدئولوژیک چند جانبه توصیف می کنند. در واقع، این یک مفهوم پیچیده و چند بعدی است که در معرض تفسیرهای متنوع قرار می گیرد.

به طور کلی، جهانی شدن به عنوان یک فرایند در حال انجام تعریف می شود که توسط آن اقتصادهای منطقه ای، جوامع و فرهنگ ها از طریق شبکه های تبادل یکپارچه می شوند. همچنین اغلب به عنوان نتیجه یک اقتصاد جهانی به طور فزاینده یکپارچه و انفجار ارتباطات در سراسر جهان توصیف می شود. از طریق تجارت آزاد، تحرک سرمایه و مهاجرت آسان و کنترل نشده، جهان در یک اقتصاد جهانی بدون مرز ادغام شده است. در نتیجه، جهانی شدن باعث شده است تا مردم، امور مالی و تجارت از مرزها عبور کنند، منجر به سنتز فناوری و ایدئولوژی شده است، بنابراین رشد بین المللی شبکه های اجتماعی و پیشرفت شیوه های ارتباطات و آن را به وجود آورده است که همه آنها تغییر کرده اند. ایده مردم از زمان و مکان. بنابراین، جهانی شدن با قدرت توسعه اقتصادی، سیاسی، زیبایی شناسی و قومی فرهنگی جهان را شکل داده است. (Sinagatullin, 2006).

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

تأثیر جهانی شدن بر آموزش

جهانی شدن عواقب ناخواسته و غیر منتظره ای را برای آموزش و برنامه درسی به وجود آورده است. به عنوان مثال، هنری تکنولوژی و توسعه سریع رسانه ها و فناوری (از طریق استفاده از اینترنت، ارتباطات از راه دور، برنامه های رسانه ای و غیره) بررسی کرده است که ارتباط سریع ایده ها را در سراسر جهان تسهیل می کند. جریانهای مهم مرتبط با جهانی شدن حاکی از آن است که روشهای فعلی پیوست های فردی، علایق و آرزوهای فردی به طور فزاینده ای از کشور دولت ملت فراتر رفته است. این تجزیه و تحلیل الهام بخش برنامه ریزان برنامه درسی امروزی و معلمان است که در نظر بگیرند که آیا و چگونه برنامه درسی مدرسه معمولی بهبود یافته است، و این باعث می شود که آن را برای زبان آموزان امروزی بیشتر کند.

با این حال، در مواجهه با این "خطرات" بسیاری از دولت ها و کشورها قادر به تهیه یک برنامه درسی مناسب و مرتبط برای دانش آموزان هستند. در عوض، مدارس تمایل دارند که برای تدریس به برنامه درسی سنتی پایبند باشند.

تعداد زیادی از دانش آموزان مدرسه انگیزه کافی برای فعالیت شناختی ندارند و به سادگی وقت خود را در کلاس می گذرانند که منتظر زنگ زدن به زنگ هستند. در عصر جهانی، جوانان معمولاً در مدرسه سنتی بی علاقه هستند. آنها با فرار از مدرسه یا کنار گذاشتن به راحتی در امتحانات مهم عمومی واکنش منفی نشان می دهند. از این رو تغییرات اساسی در برنامه درسی و تدریس در مدارس ضروری است. ادعای زیر توسط تایلر می تواند بینش های اساسی ارائه دهد:

بسیار ضروری است که تلاشهای آموزشی را بر جنبه های مهم این زندگی پیچیده و بر آن جنبه هایی که امروز از اهمیت برخوردار هستند، متمرکز کنیم تا ما وقت دانش آموزان را در یادگیری چیزهایی که پنجاه سال پیش مهم بودند هدر ندهیم اما دیگر اهمیت نداریم در همان زمان که ما از مناطقی از زندگی غافل می شویم که اکنون مهم هستند و مدارس برای آنها آماده سازی ندارند.

علاوه بر این گاردنر در این خصوص اظهاراتی ارائه کرده است: تغییرات در دنیای ما آنقدر سریع و آنقدر تعیین کننده است که امکان باقی ماندن مدارس مانند آنها یا به سادگی برای معرفی چند تنظیم سطحی امکان پذیر نخواهد بود. در واقع، اگر مدارس کاملاً سریع و کاملاً اساسی تغییر نکنند، احتمالاً آنها توسط سایر مؤسسات پاسخگوتر جایگزین می شوند.

از این رو، باید راه هایی برای تعریف مجدد و تغییر برنامه درسی مدرسه در نظر گرفته شود.

برنامه درسی تعریف شده برای مقابله با جهانی سازی

برای بهبود اوضاع، بسیاری از مربیان خواستار پذیرش مجدد یادگیری و تدریس در مدارس هستند. مربیان این عقیده مشترک را دارند که برنامه درسی و آموزش مدرسه باید متناسب با نیازهای جوانان در این دوره جهانی و دیجیتال به روز شود.

تزریق آموزش جهانی در برنامه درسی مدارس ابتدایی

از جمله افرادی که از ادغام برنامه درسی و آموزش جهانی ساز حمایت می کند کارل است، وی می گوید: آموزش جهانی، تأثیر برای تقویت دیدگاه جهانی و تحقق به هم پیوسته مردم، با توجه به زمینه تغییر در ساختار اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جهان، یک ضرورت است.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

آموزش جهانی رویکردی برای یادگیری است که از مرزهای ملی فراتر می رود و شامل اتصال سیستم های فرهنگی ، زیست محیطی ، اقتصادی ، سیاسی و فناوری است. این دیدگاه باعث حساسیت چند فرهنگی و آگاهی جهانی می شود که جوانان را قادر می سازد تا مسئولیت ها و فرصت های خود را در دنیای امروز به وضوح بشناسند (Mansilla and Gardner, 2007). این دیدگاه بر وابستگی متقابل ، تنوع ، همدلی ، وفاداری های متعدد ، همکاری ، حقوق بشر ، مشارکت ، تغییر و مدیریت درگیری تأکید دارد . هدف از آموزش جهانی توسعه دانش ، مهارت ها و نگرش های لازم برای زندگی مؤثر در یک جامعه جهانی و وابسته به هم است. برخی این را "صلاحیت جهانی" می نامند.

برنامه درسی مدرسه باید شامل آگاهی زیست محیطی و اقتصادی باشد. همچنین آموزش آینده باید اصلاح شود، نسل بعدی باید آموزش داده شود تا بسیار سواد ، انعطاف پذیر شود و به توانایی های تیراندازی و حل مسئله مجهز شود تا به آنها در زنده ماندن در عصر جهانی کمک کند. برنامه درسی مدرسه می تواند، آگاهی جهانی (حساسیت جهانی ، درک جهانی و خود جهانی) دانش آموزان را پرورش دهد. (Suárez-Orozco, 2007).

اجرای اهداف آموزش جهانی باید در برنامه های درسی رسمی و غیررسمی اتفاق بیفتد. همچنین معلمان باید فرصتی را برای ارتقاء اهمیت معاصر برنامه درسی خود تشخیص دهند.

جهانی شدن باید صریحاً به عنوان یکی از موضوعات اصلی اکتشاف رفتار شود. برای درک علائم مختلف سیاره در حال تغییر ، باید دیدگاه های دانش آموزان گسترش یابد. کارل از مدل تزریق اشاره می کند ، که با موضوعات اصلی یا ویژگی های آموزش جهانی بافته شده در کل برنامه درسی مدرسه (رسمی و غیررسمی) مشخص می شود. این مدل فرض می کند که آموزش جهانی می تواند و باید در هر جنبه ای از برنامه های درسی مدرسه یافت شود. همچنین آموزش جهانی را به عنوان یک عنصر جدایی ناپذیر آموزش عمومی قرار دهد. علاوه بر این ، در این مدل جامع ، معلمان قادر به ادغام حوزه های مختلف آموزش جهانی با برنامه های درسی رسمی و غیررسمی هستند. ارزش های جهانی ، فضیلت ها ، دانش ، اطلاعات و ارجاع به شخصیت های جهانی ممکن است درس های مربوطه یا فعالیت های خارج از برنامه را همراهی کند. علاوه بر این ، می توان از رویکردهای موضوعی برای ادغام ارزشهای مفید جهانی و دانش با موضوعات مربوطه استفاده کرد. در رویکرد موضوعی ، دانش آموزان منجر به مطالعه یک موضوع خاص (به عنوان مثال ، گرم شدن کره زمین) می شوند که خوشه ای از دانش را که از موضوعات مختلف گرفته شده است.

یادگیری مادام العمر برای یادگیری و یادگیری بین رشته ای

آموزش و پرورش در قرن بیست و یکم باید تمرکز فزاینده ای بر "یادگیری برای یادگیری" برای همه داشته باشد. این مفهوم مبتنی بر این عقیده است که هدف اصلی آموزش در عصر جهانی تقویت توانایی های یک فرد برای یادگیری مادام العمر است. توسعه اقتصادی و فرهنگی این مفهوم را به عنوان "در مورد سهم آموزش در توسعه شخصی ، اجتماعی و اقتصادی ، در مورد" جامعه یادگیری "و در مورد مسیرهای انعطاف پذیر ترغیب دسترسی و مشارکت عادلانه در آموزش و پرورش ، که اکنون برای گسترش فراتر از نهادهای رسمی برگزار می شود ، تفسیر می کند (lesch, 2007) وی همچنین تأکید می کند که "رشد تبدیل شدن به یک یادگیرنده خلاق تر (در عصر اطلاعات) با یادگیری نحوه یادگیری" در عصر فعلی مهمترین است. با این حال ، او از برنامه درسی مدرسه موجود انتقاد می کند که نتوانسته است به طور قابل توجهی به این تنظیم لازم بپردازد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

تغییرات دیگری که توسط جهانی شدن به وجود آمده است. تحت تأثیر جهانی شدن، سایر روندهای مهم که در سیاست های آموزشی و برنامه درسی به وجود آمده است شامل عدم تمرکز آموزش و سیاست گذاری درسی و انتشار آموزش چند فرهنگی است.

عدم تمرکز، بازاریابی و پاسخگویی

جهانی شدن تغییرات قابل توجهی در مکانیسم های سیاست گذاری در یک جامعه ایجاد کرده است. از آنجا که اطلاعات و دانش شروع به فراتر از مرزها می کند و در دسترس همه قرار می گیرد، جامعه جهانی به طور طبیعی شروع به حرکت به سمت دموکراتیزاسیون توسعه سیاسی و آموزشی خود می کند. کنترل و مالکیت سیاست گذاری در آموزش و پرورش اکنون متعلق به همه افراد جامعه است. از این رو، دولت مرکزی دیگر نباید قدرت و کنترل مطلق بر مدارس را حفظ کند بلکه باید قدرت تصمیم گیری برای آموزش و برنامه درسی را با پرسنل مدرسه به اشتراک بگذارد. این منجر به عدم تمرکز سیاست های آموزشی و برنامه درسی از آژانس مرکزی به مدارس می شود (Wiles and bondi, 2011). این سیاست برنامه ریزی درسی مبتنی بر مدرسه است. در سطح جهانی، برنامه درسی مبتنی بر مدرسه کنترل کیفیت دارد. پیش از این، مدارس صرفاً مسئول دولت مرکزی بودند. با اجرای برنامه درسی مبتنی بر مدرسه، اکنون مسئولیت کنترل کیفیت و مدیریت بین دولت و مردم به اشتراک گذاشته می شود. مدارس مشمول رژیم پاسخگویی می شوند و باید از کیفیت خوبی در مدرسه و برنامه درسی حمایت کنند زیرا اکنون در برابر مردم و دولت پاسخگو هستند. این ایده آل برای توسعه برنامه درسی مدرسه است. در بسیاری از کشورها، دولت سیستم های ارزیابی خاصی را برای مدارس برای ارزیابی برنامه درسی مدرسه خود ابداع می کند. این مکانیسم ها به عنوان شریک زندگی برای تغییر برنامه درسی در مدارس محلی کار می کنند (YEUNG, 2008).

تنوع، برابری و چندفرهنگی

جهانی شدن با افزایش تنوع نژاد، قومیت و فرهنگ مشخص می شود. در کشوری با جمعیتی که به طور فزاینده ای متنوع می شود، چند فرهنگی گرای می هم یک وضعیت ضروری و هم مطلوب است. در کنار جهانی شدن، برخی از موضوعات دائماً مورد غفلت قرار گرفته اند، مانند نابرابری در فرصت های آموزشی به دلیل تفاوت در هوش، جنسیت، نژاد، قومیت، دین و طبقه. علاوه بر این، نگرانی های مربوط به کودکان دارای نیازهای ویژه آموزشی و دانش آموزان در معرض خطر، چالش شدید برای آموزش و برنامه درسی مدرسه را به وجود می آورد. در حقیقت، نیاز به تدوین برنامه درسی برای تهیه انواع تنوع به موضوعی به موقع تبدیل شده است که نگرانی زیادی در حرفه تدریس ایجاد می کند. مفهوم تمایز برنامه درسی فرصت های یادگیری انعطاف پذیر و بالقوه مؤثرتر را برای همه دانش آموزان ارائه می دهد (Henson, 2015).

رونق فناوری اطلاعات

یکی از نشانه های برجسته جهانی شدن معاصر، رونق فناوری و اطلاع رسانی است. بسیاری این سن را "دوران دیجیتال" می نامند. برخی از افراد ادعا می کنند که جهانی شدن اساساً نتیجه ای است که از آن استفاده می کند، یا نمونه آن، توسعه سریع آن است. از طریق آموزش به کمک رایانه و اینترنت، کیفیت آموزش نیز می تواند با هزینه کمتری گسترش یابد و بهبود

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

یابد. تقریباً فوراً دانش را ارائه می دهد و آن را در دسترس همه قرار می دهد. از این رو ، دانش آموزان بدون دسترسی به رایانه و بدون مهارت فناوری اطلاعاتی به طور فزاینده و راحت تر از جامعه دانش مبتنی بر حاشیه نشین می شوند . در عصر اطلاعات ، یک یادگیرنده مخصوصاً یادگیرنده مبتدی و ابتدایی باید توانایی متمایز کردن اطلاعات به دست آمده از منابع مختلف از طریق اینترنت را داشته باشد ، بررسی ، تجزیه و تحلیل و استفاده از آن اطلاعات را به صورت هوشمندانه انجام دهد. کارفرمایان در محیط کار به افراد نیاز دارند که سواد رایانه ای و مهارت های فناوری اطلاعات خوبی داشته باشند. این خود نشان دهنده این امر است که چرا اکثر مدارس دارای رایانه هایی با قابلیت شبکه هستند و چرا آموزش رایانه برای دانش آموزان ارائه می شود. به همین ترتیب ، آموزش ، برنامه درسی و یادگیری تا حد زیادی در اطراف رایانه سازماندهی شده است. مؤسسات آموزشی و مدارس در سراسر جهان با استفاده از آن به طور مؤثر به مطالعه راه های بهبود برنامه درسی و آموزش درسی ادامه می دهند. علاوه بر این ، شبکه های اطلاعات جهانی به معنای تحول در فرهنگ جهانی مانند فرهنگ و ارزشهای حفاظت از محیط زیست ، تلاش برای مساوات و دموکراسی و غیره است. برنامه ریزان و معلمان برنامه درسی باید مسائل را با دقت در نظر بگیرند و تغییرات یا سازگاری مربوط به برنامه درسی مدارس ابتدایی را برای مقابله با این چالش های مذکور ایجاد کنند.

تغییر برنامه درسی برای مقابله با مشکلات ناشی از رونق فناوری اطلاعات

برای مقابله با مشکلات ناشی از رونق فناوری اطلاعات، آموزش فراتر از جامعه دانش باید شامل توسعه شخصیت ها ، ارزش ها و احساسات جوانان باشد. ایجاد تعهدات برای زندگی گروهی ؛ تحمل تفاوت های نژاد و جنسیت ؛ و پرورش کنجکاوی و تمایل واقعی برای یادگیری از فرهنگ های دیگر ، ضمن جلوگیری از تبعیض علیه گروه ها فراتر از جامعه خود (Hargreaves, ۲۰۰۳).

برای دستیابی به این اهداف توصیه های مختلفی را برای مدارس ارائه می شود تا دانش آموزان از رایانه و ارتباطات عاقلانه تر استفاده کنند.

الف) تمرکز برنامه درسی بر روی مشکلات "معتبر"

ب) درگیر کردن دانش آموزان در جوامع مجازی آنلاین برای ایجاد ، به اشتراک گذاری ، تسلط و بررسی اطلاعات ،

پ) تقویت ساخت و ساز مشارکتی دانش آموزان از طریق دیدگاه های مختلف در مورد تجربیات مشترک.

برای متمرکز کردن برنامه درسی در مورد یک مشکل معتبر ، آموزش ادغام برنامه درسی و یادگیری پروژه برای معلمان و برنامه ریزان برنامه درسی بسیار مهم است. با استفاده از مطالعات بین رشته ای ، کودکان می توانند برای پرس و جو در مورد موضوعات خاص اجتماعی فراتر از رشته ها و با یک پایگاه دانش گسترده تر و پر جنب و جوش راهنمایی شوند. علاوه بر این ، آموزش ارزش ها را می توان از طریق روش های مختلفی از جمله یادگیری تعاونی ، ساخت و ساز مشارکتی و بحث آزاد به برنامه درسی مدرسه منتقل کرد. برنامه ریزان برنامه درسی و معلمان مدرسه می توانند تلاش کنند تا یادگیری مبتنی بر مسئله و تفکر انتقادی را در برنامه درسی مدرسه تزییق کنند (Marsh, 1997). از این رو ، دانش آموزان می توانند با استفاده محتاطانه تر از آن ، درگیر یادگیری سازنده باشند. از طریق طراحی مبتنی بر رایانه ، یادگیری مبتنی بر مسئله ، یادگیری ساختاری دانش آموز محور و فعالیت های تعاونی همه امکان پذیر است.

جامعه دانش و آگاهی

جهانی شدن ، همراه با تسلط بر آن ، تقریباً همه جامعه را به "جامعه دانش" تغییر داده است. جامعه دانش یک جامعه یادگیری است. جامعه جهانی را به عنوان "جامعه بعدی" نشان می شود. دانش منبع اصلی جامعه جهانی است و تولید کننده ترین و تأثیرگذارترین کارگران دانش هستند. دانش می تواند بدون تلاش زیادی از مرزها عبور کند. افرادی که دارای دانش و هوشمندانه از دانش هستند ، که اکنون در دسترس همه است ، می توانند به راحتی نردبان اجتماعی را بالا ببرند. هر کسی می تواند موفق شود با این حال ، همه نمی توانند. دراکر پیش بینی می کند که این سه ویژگی باعث می شود جامعه دانش بسیار رقابتی باشد ، هم برای سازمان ها و هم برای افراد. در اقتصاد دانش ، ثروت و سعادت به توانایی یک شخص برای پیروزی در رقابت بستگی دارد. موفقیت اقتصاد دانش هم به خرد جمعی و هم به فردی بستگی دارد. از این رو ، دولت یک جامعه دانش وظیفه ارائه فرصت های گسترده ای برای آموزش و صعود برای توسعه قابلیت های مورد نیاز یک فرد را بر عهده دارد (Hargreaves, 2003).

آموزش مدرسه در جامعه دانش باید ظرفیت افراد را برای یادگیری و توانایی مقابله با تغییر سریع و انعطاف پذیر توسعه دهد. علاوه بر این ، برنامه درسی و تدریس باید برای کمک به تقویت مهارت های تفکر مرتبه بالاتر مانند مهارت های تفکر انتقادی ، تحلیلی و حل مسئله دانش آموزان طراحی شود. برای عملکرد مؤثر در جامعه جهانی امروزه ، دانش آموزان باید یاد بگیرند که ارتباطات خوب و حل کننده مشکل باشند. آنها باید فراتر از مهارت های تفکر سطح پایین مانند دانش و درک ، به مهارت های تفکر سطح بالاتر مانند تفکر انتقادی ، تجزیه و تحلیل ، سنتز و حل مسئله پیشرفت کنند. برنامه درسی و آموزش مدرسه باید اصلاح شود تا شامل مهارت های تفکر مرتبه بالاتر ، آموزش ارزش ها ، یادگیری بین رشته ای و غیره باشد تا بتواند نسل بعدی را به ظرفیت هایی که در جامعه دانش برجسته است ، تجهیز کند.

بحث و نتیجه گیری

معلمان و برنامه ریزان برنامه درسی ممکن است قبل از اینکه به خوبی برای اجرای آنها در کلاس تجهیز شوند، باید درباره طرح های برنامه درسی آگاهی داشته باشند. نوآوری های جدید می توانند بر روند تغییرات برنامه درسی تأثیر بگذارند و آن را با چالش هایی روبه رو سازند. جهانی شدن، پیشرفت در فناوری اطلاعات، انفجار دانش، تبدیل اکولوژی جهان به جامعه دانش، تغییر در مفهوم کسب دانش، تعریف یادگیری، چندفرهنگ گرایی، پست مدرنیسم و ... همگی نیروهای قدرتمند تغییر برای جامعه هستند. توسعه نظام آموزشی و برنامه درسی بی تاثیر از این عوامل نیست. برنامه درسی در دوره ابتدایی اهمیتی بسیار فراتر از برنامه های درسی در سایر دوره ها دارد. دانش آموزان در این مقطع تحصیلی دوره ای بسیار حساس را در حال گذراندن هستند. برنامه درسی دوره ابتدایی به جای تأکید سرسختانه بر رویکرد عینی، باید با رویکردی فرآیندی تدوین شود که از تجربه و علاقه دانش آموزان به عنوان مبنایی برای انتخاب محتوا یا طراحی فعالیت های یادگیری استفاده کند. جهانی شدن با اینکه مشکلاتی را در حوزه آموزشی به وجود آورده است ، اما اصلاحاتی را در این حوزه پیشنهاد کرده است که معلمان و مربیان از این اصلاحات مستثنی نیستند.

منابع

شعبانی، حسن. (۱۳۹۳). مهارت‌های آموزشی، تهران: انتشارا سمت

- Henry, M., Lingard, R., Rizvi, F., & Taylor, S. (2001). *The OECD, globalisation and education policy*. Elsevier Science.
- Henson, K. T. (2015). *Curriculum planning: Integrating multiculturalism, constructivism, and education reform*. Waveland Press.
- Hargreaves, A. (2003). *Teaching in the knowledge society: Education in the age of insecurity*. Teachers College Press.
- Lesch, L. (2007). *How to Prepare Students for the Information Age and Global Marketplace: Creative Learning in Action*. Rowman & Littlefield Education.
- Mansilla, V. B., & Gardner, H. (2007). From teaching globalization to nurturing global consciousness. *Learning in the global era: International perspectives on globalization and education*, 47-6۶.
- Marsh, C. J. (1997). *Planning, Management and Ideology, Key Concepts for Understanding Curriculum 2*, London, and Washington D.
- Posner, G. J. (1995). *Analyzing the curriculum*. McGraw-Hill Humanities Social.
- Sinagatullin, I. M., & Sinagatullin, I. M. (2006). *The impact of globalization on education*. Nova Science Publishers, Incorporated.
- Suarez-Orozco, M. (Ed.). (2007). *Learning in the global era: International perspectives on globalization and education*. Univ of California Press.
- Wiles, J. W., & Bondi, J. (2011). *Curriculum development: A guide to practice*. Prentice Hall.
- YEUNG, S. Y. S. (2008). Internal and external evaluation: Could truthful partnership be developed between the bureau and schools?.
- Zajda, J. (Ed.). (2005). *International handbook on globalisation, education and policy research: Global pedagogies and policies*. Springer Science & Business Media.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶